

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ
ЧОРНОБИЛЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ

загальна вибіркова навчальна дисципліна
за освітньо-професійною програмою – «Екстремальна та кризова психологія»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»

Рекомендовано кафедрою
суспільних наук
на 2024 – 2025 навчальний рік.
Протокол від
«3» серпня 2024 року № 2.

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни
«Соціологія».

2024 рік

Загальна інформація про дисципліну

1. Анотація дисципліни

Основною метою освоєння навчальної дисципліни «Соціологія» є ознайомлення студентів з концептуальними основами соціології як сучасної комплексної фундаментальної науки про суспільство. В ході вивчення навчальної дисципліни створюються умови для придбання знань і умінь з осмислення соціальних явищ і процесів, соціальної структури суспільства; для формування уявлень про можливості соціологічного дослідження у вивченні суспільства; для розвитку здатності до самостійного аналізу та використанню соціологічних знань у професійній діяльності та повсякденній практиці.

2. Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Федоренко Яніна Анатоліївна, доцент кафедри суспільних наук факультету цивільного захисту, доктор історичних наук, професор.
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8а, викладацька кафедри суспільних наук Мобільний номер телефону – 097 389 75 13
E-mail	yanava@ukr.net
Наукові інтереси	Стосуються проблем історії та культури України, еволюції державної та правової системи зарубіжних країн, методики та методології проведення наукових досліджень, світових глобалізаційних процесів, гендерних аспектів безпеки та професійної діяльності в Україні та світі.
Професійні здібності	Організаційні та комунікативні якості; навички навчання та викладання; навички організації освітнього процесу та наукової діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Доктор історичних наук 00.07.01 «Історія України». Автор та співавтор 10 колективних монографій, понад 100 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях.

3. Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується в мобільному додатку МКР.

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 14.00 до 16.00 в кабінеті № 245. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Мета вивчення дисципліни – формування у студентів соціологічного мислення і соціологічної культури, які виступають ознаками зрілості громадянина і суспільства, вміння використовувати отримані ними соціологічні знання на практиці.

5. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	<i>обов'язкова загальна</i>	<i>обов'язкова загальна</i>
Рік підготовки	2024 – 2025	2024 – 2025
Семестр	8-й	10-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3,0	3,0
- кількість змістовних модулів	5	5
- загальна кількість годин	150 год.	150 год.
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	26 год.	10 год.
- практичні заняття (годин)	-	-
- семінарські заняття (годин)	28 год	-
- лабораторні заняття (годин)	-	
- курсовий проект (робота)	-	
- інші види занять (годин)	-	
- самостійна робота (годин)	96 год.	140 год.
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-	-
- підсумковий контроль	диференційований залік	диференційований залік

6. Передумови для вивчення дисципліни

Для якісного вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» є успішне вивчення насамперед предметів гуманітарного спрямування під час навчання. Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях, отриманих з попередньо вивчених дисциплін, зокрема, «Історії та культури України», а також «Філософії і засад логіки», «Загальної психології», «Гендерної психології». Навчальний матеріал, який вивчається дисципліною «Соціологія» використовується під час наступного вивчення таких дисциплін як: «Вікова психологія», «Психологія масової поведінки».

7. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Екстремальна та кризова психологія» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН, ФР
Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерновікові відмінності.	ПРН13.
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПРН17
Визначати закономірності і аналізувати суспільні процеси, що відбувалися у минулому та відбуваються нині, розуміти їх зв'язки та проводити історичні паралелі	ФР26.

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ЗК10.
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку, предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства.	ЗК11

8. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Модуль 1. Загальнотеоретична соціологія. Соціальний простір як середовище життєдіяльності суб'єктів суспільного життя

Тема 1.1. Соціологія – наука про суспільство.

Тема 1.2. Історія розвитку соціології в країнах західної Європи, США та України

Тема 1.3. Суспільство як соціальна система

Тема 1.4. Соціальна структура суспільства

Тема 1.5. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність

Тема 1.6. Соціальні зміни та соціальні рухи

Модульний контроль за першим модулем.

Модуль 2. Теорії середнього рівня в соціології. Специфіка соціологічних досліджень

Тема 2.1. Соціологія сім'ї та шлюбу

Тема. 2.2. Соціологія молоді

Тема 2.3. Етносоціологія

Тема 2.4. Соціологія громадської думки

Тема 2.5. Соціологія війни: український контекст

Тема 2.6. Культура як соціальний феномен

Тема 2.7. Методологія і технології соціологічних досліджень.

Модульний контроль за другим модулем.

Диференційований залік

9. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота
8-й семестр						
Модуль 1 Загальнотеоретична соціологія. Соціальний простір як середовище життєдіяльності суб'єктів суспільного життя						
Тема 1.1 Соціологія – наука про суспільство.	11	2	2		7	
Тема 1.2. Історія розвитку соціології в країнах західної Європи, США та України	11	2	2		7	
Тема 1.3. Суспільство як соціальна система	11	2	2		7	
Тема 1.4. Соціальна структура суспільства	11	2	2		7	
Тема 1.5. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність	11	2	2		7	
Тема 1.6. Соціальні зміни та соціальні рухи	11	2			9	
Підсумкова модульна (контрольна робота) №1	2					2
Разом за модулем	68	12	10		44	2
8- й семестр						
Модуль 2 Теорії середнього рівня в соціології. Специфіка соціологічних досліджень						
Тема 2.1. Соціологія сім'ї та шлюбу	11	2	2		7	
Тема 2.2 Соціологія молоді	11	2	2		7	

Тема 2.3. Етносоціологія	11	2	2		7	
Тема 2.4. Соціологія громадської думки	11	2	2		7	
Тема 2.5. Соціологія війни: український контекст	12	2	2		8	
Тема 2.6. Культура як соціальний феномен	11	2	2		7	
Тема 2.7. Методологія і технології соціологічних досліджень.	13	2	2		9	
Підсумкова модульна (контрольна робота) №2	2					2
Разом за модулем 2	82	14	14		52	2
Разом	150	26	24		96	4

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (заочна (дистанційна) форма):

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота

10- й семестр

Модуль 1 Загальнотеоретична соціологія. Соціальний простір як середовище життєдіяльності суб'єктів суспільного життя

Тема 1.1 Соціологія – наука про суспільство.	12	2			10	
Тема 1.2. Історія розвитку соціології в країнах західної Європи, США та України	10				10	
Тема 1.3. Суспільство як соціальна система	12	2			10	
Тема 1.4. Соціальна структура суспільства	10				10	
Тема 1.5. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність	10				10	
Тема 1.6. Соціальні зміни та соціальні рухи	10				10	
Разом за модулем	64	4			60	

10- й семестр

Модуль 2 Теорії середнього рівня в соціології. Специфіка соціологічних досліджень

Тема 2.1. Соціологія сім'ї та шлюбу	13	2			11	
Тема 2.2. Соціологія молоді	11				11	
Тема 2.3. Етносоціологія	11				11	
Тема 2.4. Соціологія громадської думки	13	2			11	
Тема 2.5. Соціологія війни: український контекст	14	2			12	
Тема 2.6. Культура як соціальний феномен	12				12	
Тема 2.7. Методологія і технології	12				12	

соціологічних досліджень						
Разом за модулем 2	86	6			80	
Разом	150	10			140	

10. Теми семінарських занять

(збігаються із назвами тем програми навчальної дисципліни)

11. Теми лабораторних занять

(не передбачено навчальним планом)

12. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (самостійна робота)

З навчальної дисципліни «Соціологія» у якості виконання індивідуальних завдань для здобувачів вищої освіти запропоновано виконання рефератів та написання тез-довідей для участі у конференціях. Тематика рефератів повинна мати гуманітарно-просвітницьку спрямованість. Окрім запропонованих для написання тем здобувач може обрати власну, вільну тему. Відпрацьоване індивідуальне завдання є елементом допуску до здавання підсумкового контролю за навчальну дисципліну та відноситься до категорії відпрацьованих звітних матеріалів навчання за даною навчальною дисципліною. Реферат відпрацьовується кожним здобувачем вищої освіти відповідно до вказівок стосовно написання рефератів. Викладачем оцінюється розуміння здобувачем вищої освіти висвітленої теми, послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (рефератів).

- 1) Дискусії в соціологічній науці про предмет соціології.
- 2) Типи соціальних законів.
- 3) Категорії та поняття в соціології.
- 4) Основні риси, що характеризують риси соціального.
- 5) Соціологізм Е.Дюркгейма.
- 6) Теорія соціальної дії М.Вебера.
- 7) Становлення західноєвропейської соціологічної думки. Позитивізм Огюста Конта.
- 8) Найбільш впливові напрями соціології ХХ століття.
- 9) Суспільство: механізми розвитку та руйнування.
- 10) Соціологія війни, як галузь соціологічного знання.
- 11) Рівень престижності вашої майбутньої професії та перспективи його змін.
- 12) Причини та вияви дисфункції соціальних інститутів.
- 13) Трансформація системи соціальних інститутів в сучасній Україні.
- 14) Роль соціалізації у становленні особистості.

- 15) Вплив цінностей особистості на її соціальну активність.
- 16) Соціальні регулятори поведінки людини.
- 17) Духовність – це те, що робить людину людиною.
- 18) Кризові явища у вітчизняній культурі як соціальний феномен.
- 19) Наука і культура як найважливіші компоненти духовного життя суспільства.
- 20) Конфлікти у молодіжному середовищі.
- 21) Розвиток соціології конфлікту в Україні.
- 22) Шляхи та способи подолання міжособистісних конфліктів.
- 23) Умови ненасильницького вирішення міждержавних конфліктів.
- 24) Об'єкт, предмет та функції «соціології війни».
- 25) Ресоціалізація особистості та її проблеми в умовах трансформації суспільства.
- 26) Соціологічні теорії Г. Сковороди.
- 27) Соціальна активність особистості та її роль як об'єкта та суб'єкта суспільних відносин на шляху модернізації українського суспільства і входження України у Європейський Союз та світовий простір.
- 28) Вплив соціальних чинників на соціалізацію особистості.
- 29) Міджконфесійні протиріччя і процеси національної консолідації.
- 30) Соціологічне та соціальне дослідження.
- 31) Вибірка у соціологічному дослідженні.
- 32) Соціометричний метод.
- 33) Середній клас, його роль у стабілізації соціальної системи.
- 34) Соціальна мобільність.
- 35) Види соціальних структур. Маргіналізація.
- 36) Соціальна спільнота та її види як складової соціальної системи.
- 37) Наука і культура як найважливіші компоненти духовного життя суспільства.
- 38) Виникнення і розвиток соціології як окремої науки.
- 39) Розвиток соціальних знань в Стародавньому світі.
- 40) Органіцистські погляди Г.Спенсера.
- 41) Особливості формування та джерела розвитку української соціологічної думки.
- 42) Соціологічні ідеї у творчості М.Драгоманова.
- 43) Генетична соціологія М.Грушевського.
- 44) Соціологія еліти В.Липинського.
- 45) Соціологічні погляди І.Франка.
- 46) Сім'я як об'єкт дослідження соціології.
- 47) Функції сім'ї. Проблема стабільності сім'ї.
- 48) Умови, засоби, механізми і методи вирішення конфлікту.
- 49) Соціологія освіти.
- 50) Гендерна соціологія

13. Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах:** навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота. В навчальній дисципліні використовуються **такі методи навчання і викладання:**

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (презентації, ілюстрація, демонстрація, спостереження);
- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний.
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;
- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;
- науково-дослідна робота;
- самостійна робота.

14. Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання під час вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» є:

- доповіді на семінарських заняттях (презентаційні матеріали, тексти доповідей та виступів);
- усне опитування на лекціях та семінарських заняттях;
- виконання рефератів;
- диференційований залік (відповіді на питання, винесені на залік).

7. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного контролю

Форми поточного та підсумкового контролю

Форми поточного та підсумкового контролю, які застосовуються під час вивчення навчальної дисципліни «Соціологія»:

Поточний контроль засвоєння вивченого матеріалу здійснюється на кожному семінарському занятті шляхом проведення усного опитування. Він призначений для перевірки якості засвоєння попередньо викладеного навчального матеріалу, стимулювання навчальної роботи здобувачів вищої освіти.

Розподіл балів						
Модуль 1						
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5-6	Індивідуальні завдання	Модульна контрольна робота 1
до 4	до 4	до 4	до 4	до 4	до 6	до 15
Розподіл балів						Сума балів за
Модуль 2						

										дисципліну
T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	T2.5	T2.6	T2.7	Індивідуальні завдання	Модульна контрольна робота 2	Диференційований залік	
до 4	до 4	до 4	до 4	до 4	до 4	до 4	до 6	до 15	10	100

Заочна (дистанційна) форма навчання

Розподіл балів													
Модуль 1						Модуль 2							
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T1.6	T2.1	T2.2	T2.3	T2.4	T2.5	T2.6	T2.7	Модульна контрольна робота
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60
Індивідуальна самостійна робота						Підсумковий контроль (Диференційований залік)							Сума балів за дисципліну
10						30							100

Перелік запитань для підготовки до диференційованого заліку

1. Об'єкт і предмет соціології
2. Місце соціології в системі наук про суспільство
3. Структура соціологічного знання
4. Функції соціології
5. Поняття соціологічного закону
6. Класифікація соціологічних законів
7. Поняття та специфіка соціологічної категорії
8. Типологія та зміст соціологічних категорій
9. Витоки наукової соціології: протосоціологія
10. Класична соціологія XIX – XX ст.
11. Розвиток вітчизняної соціологічної думки
12. Неофункціоналізм
13. Теорії структурного-функціонального аналізу
14. Теорії соціального конфлікту, соціального обміну
15. Психоаналітична теорія розвитку суспільства
16. Символічний інтеракціонізм.
17. Феноменологічна соціологія.
18. Постмодернізм
19. Поняття про суспільство та його типи
20. Соціальна суть тоталітарного суспільства
21. Теорія постіндустріального суспільства
22. Особливості життя в інформаційному суспільстві
23. Характеристика суспільства як соціальної системи
24. Соціальна еволюція і соціальний прогрес
25. Поняття соціальної аномії
26. Сутність і основні елементи соціальної структури

27. Соціальні групи
28. Соціальні статуси
29. Соціальні ролі
30. Соціальні групи
31. Соціальні організації
32. Соціальні інститути
33. Соціальна диференціація і соціальна нерівність
34. Соціальна мобільність та її види
35. Основні канали соціальної мобільності
36. Міграція: її рушійні сили
37. Тенденції розвитку соціальної структури в сучасній Україні
38. Соціальні зміни та їх причини.
39. Модернізація.
40. Суспільні рухи: типи, ознаки.
41. Соціальні зміни в Україні
42. Маргінальність соціальних груп на етапі трансформації українського суспільства
43. Соціологія конфлікту: основні теорії
44. Соціологія війни: український контекст
45. Соціальна організація і соціальний інститут: спільне і відмінне
46. Соціальні норми як регулятори соціальної взаємодії
47. Соціальна напруженість і конфлікти в українському суспільстві
48. Соціальні та громадські рухи в Україні
49. Поняття особистості та її структура
50. Проблеми соціалізації
51. Девіантна поведінка
52. Система соціального контролю
53. Культура як соціальне явище: сутність і функції
54. Сутність і зміст культурної динаміки
55. Особливості національної культури в контексті розвитку українського соціуму
56. Структура економіки та економічного устрою
57. Основні типи господарських організацій
58. Формування соціологічних ідей про працю
59. Соціологічні теорії розвитку міст і міського способу життя
60. Феномен напівміської культури
61. Урбаністські процеси в Україні
62. Сутність соціологічного дослідження гендеру
63. Проблема гендерної відмінності
64. Фемінізм: сутність етапи, напрями
65. Сім'я та шлюб: основні поняття.
66. Теоретичний аналіз сім'ї та шлюбу.
67. Альтернативні форми сім'ї та шлюбу.
68. Сім'я і шлюб в Україні: проблеми та тенденції розвитку
69. Об'єкт і предмет етносоціології

70. Націоналізм і його типи, міжнаціональні конфлікти
71. Національно-етнічні процеси в Україні
72. Предмет, об'єкт, функції соціології молоді
73. Основні категорії та поняття соціології молоді
74. Соціологічні дослідження молодіжних проблем
75. Молоде покоління України
76. Предмет соціології громадської думки
77. Механізми формування громадської думки
78. Структура громадської думки
79. Основні канали висловлення громадської думки
80. Вплив на громадську думку
81. Маніпулювання громадською думкою
82. Фактори обмеження маніпулювання громадською думкою
83. Методи дослідження громадської думки.
84. Висвітлення теоретичних і практичних аспектів громадської думки в зарубіжній соціології.
85. Реалізація громадської думки у сучасному українському суспільстві.
86. Сутність і типологія соціологічного дослідження.
87. Структура програми соціологічного дослідження.
88. Основні методи збирання соціологічної інформації.
89. Сутність аналізу соціологічної інформації.
90. Надійність соціологічної інформації.
91. Шляхи використання соціологічних даних та ефективність соціологічних досліджень.
92. Соціологічне дослідження: поняття, види, функції
93. Програма соціологічного дослідження: структура і специфіка залежно від виду дослідження
94. Значення методу вибірки у соціологічній практиці
95. Соціологічне інтерв'ю: переваги й недоліки
96. Сутність соціометричного опитування
97. Анкета як головний інструмент соціологічного опитування
98. Контент-аналіз: поняття, процедура, техніка
99. Специфіка спостереження як методу збору соціологічної інформації
100. Соціологічний експеримент

15. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

4. При виконанні індивідуальної (самостійної) роботи здобувач зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувач несе відповідальність згідно «Кодексу академічної доброчесної НУЦЗ України».

16. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові документи

1. Стандарт вищої освіти України у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 565.

2. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» для підготовки здобувача на першому бакалаврському рівні вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Черкаси:ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України. Черкаси, 2021. – 54с.

Базова література:

1. Горлач Н.Л., Кремень В.М. Соціологія. Підручник. – К: Центр навчальної літератури. 2019.

2. Городяненко В.Г. Соціологія. Підручник. За ред. Проф. В.Г. Городяненко. - 3-тє вид., перероблене доповнене. - К., 2008.

3. Лапан Т. Д., Химович О. С., Черниш Н. Й. Російсько-українська війна: теорія та практика соціологічного осмислення. *український соціум*. 2022. № 3 (82). С. 28–51. DOI: 10.15407/socium2022.03.028.

4. Пилипенко В. Соціальний діалог і трансформаційні зміни в Україні. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2018. – 184 с.

5. Підлісний М.М., Шубін В.І. Молодь як об'єкт соціологічного аналізу: монографія. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2011. - 270 с

6. Підлісний М.М., Шубін В.І. Філософі цінностей: історія і сучасність / М.М. Підлісний, В.І. Шубін. – Дніпро: Дніпроп. держ. унів. Внутр. справ, Ліра ЛТД, 2017. – 200 с.

7. Підлісний М.М. Аксиологія. Вибрані етюди: монографія/ М.М. Підлісний, В.І. Шубін. – Дніпро: ЛІРА, 2019. – 204 с.

8. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія та методологія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії. - К., 2009

9. Соціологічна енциклопедія / укладач В.Г. Городяненко. – К.: Академвидав, 2008. – 456 с.

10. Соціологія молоді: навч. посібник. К. Ю. Богомаз, І.І. Мачуліна, Л.М. Сорокіна. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2011 – 355 с.

11. Соціологія:Теорії середнього рівня /за ред. доктора соціологічних наук, професора Ю.Ф.Пачковського. – К.:Каравела,2020,356с.

12. Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір: зб. Наук. Пр. / О.Г. Злобіна, Н.В. Костенко та ін. К.: Ін-т соціології НАН України, 2017. – 198 с. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року: проект – 2017.
13. Українське суспільство: що знаємо, чого не знаємо і чого уникаємо? К.: Ін-т соціології НАН України, 2017. – 152с.
14. Українське суспільство в умовах війни. 2022 : кол. моногр. / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. члена-кор. НАН України, д.філос.н. Є. Головахи, д.соц.н. С. Макеєва. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2022. 410 с
15. Черниш Н.І. Соціологія. Підручник за рейтингово-модульною системою. 5-те, вид., перероблене і доповнене. – К., 2009.
16. Черниш Н. Й. Особливості розвитку української соціології в умовах російсько- української війни. Український соціум. 2022. № 4 (83). С. 9–27. DOI: 10.15407/ socium2022.04.009.

Допоміжна література

1. Методологія і методи соціологічних досліджень в Україні: історія та сучасні проблеми. До 70-річчя В. Паніотто за наук. Ред.. В.С. Бакірова, Є.І. Головахи. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2017. – 208 с
2. Болтівець С. Молодь як об'єкт ювенологічних досліджень.- // психологія і суспільство. – 2018. – №4. – С. 94-106
3. Психосоціальна підтримка в умовах надзвичайних ситуацій: підхід резилієнс : навч.-метод. посіб. / [Н. Гусак, В. Чернобровкіна, В. Чернобровкін, А. Максименко, С. Богданов, О. Бойко ; за заг. ред. Н. Гусак] ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». – Київ : НаУКМА, 2017. – 92 с.

Інформаційні ресурси

1. Масенко, В. Психологічної допомоги потребують не менш як 60% українців МОЗ. 6 червня. Отримано з: <https://www.the-village.com.ua/village/city/city-news/326709-psihologichnoyi-dopomogi-potrebuyut-nemensh-yak-60-ukrayintsiv-moz>
2. Овчар, О., Больман, С. (2022). Результати дослідження «Психічний стан українців під час війни проти Росії». Отримано з: <https://drive.google.com/file/d/1hsNwEdq32p4a5aua24NIQpd61tiyY8mW/view>
3. Черниш Н. <https://doi.org/10.15407/socium2022.04.009>
4. Про національну безпеку України : Закон України від 21 черв. 2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 10.01.2023).
5. Восьме загальнонаціональне опитування: психологічні маркери війни. (6 квітня 2022). (2022). Отримано з: https://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_ua_1200_psychomarkers_042022_v_press_0001.pdf
6. Вплив війни на психічне здоров'я – колосальний. 7 червня. Отримано з: <https://ck-oda.gov.ua/novyny-cherkaskoyi-oblasti/vpliv-vijni-na-psixichne-zdorovya-kolosalnij/>

7. В Україні презентували результати першого з початку повномасштабної війни дослідження психологічного стану населення. (2022). Отримано з: <https://moz.gov.ua/article/news/v-ukraini-prezentuvali-rezultati-pershogo-z-pochatku-povnomasshtabnoi-vijni-doslidzhennja-psihologichnogo-stanu-naselennja-->

8. Понад 8,5 мільйона українців мають ризик психічних розладів через війну, – ВООЗ (2022). 13 вересня. Отримано з: <https://acc.cv.ua/news/ukraine/ponad-8-5-milyona-ukrayinciv-mayut-rizik-psihichnih-rozladiv-cherez-viynu---vooz-87857>

Розробник:

професор кафедри суспільних наук
доктор історичних наук, професор

Яніна ФЕДОРЕНКО